

Pásztorlevél a Nyitrai Egyházmegye hívei részére - Szent Család ünnepén

Szenteste a tömegtájékoztatási eszközök segítségével tanúi lehettünk a szent kapu megnyitásának a Szent Péter-bazilikában. Ezzel az ősi szertartással nyitotta meg Ferenc pápa a 2025-ös jubileumi szentévet, mely 2026. január 6-ig, Urunk megjelenésének ünnepéig tart. A mai vasárnapon, karácsony nyolcadában, Szent Család ünnepén a szentatya megnyitja a lateráni Szent János-bazilika, január 1-én a Santa Maria Maggiore-bazilika, majd január 5-én a Szent Pál-bazilika Szent Kapuját. Szent István ünnepén ugyanezt tette szimbolikusan a római Rebibbia börtönben.

A mai vasárnap a megyéspüspökök a székesegyházaikban ünneplik az Eukarisztiát a jubileumi szentév kezdete alkalmából.

A szent kapu, mely a négy római főtemplom mindegyikében megtalálható Isten jóságát és irgalmasságát jeleníti meg, megnyitásuk pedig meghívást jelentenek az átmenetre a bűn állapotából a kegyelem állapotába. A kapu, ajtó és az átmenet képét felfedezhetjük a mai liturgia olvasmányjaiban is.

A templom szent kapuját lépi át Sámuel, hogy egészen Isten szolgálatára szentelje életét, s ezáltal az egész Izrael számára a remény hordozójává váljon (vö. *1 Sám* 1,20-28). A zsoltáros szavai: *”Feleséged házad bensejében hasolnit a termő szőlőtőhöz, s mint a hajtások az olajfát, gyermekeid úgy veszik körül asztaodat.”* (128. zsoltár) azt jelzik, hogy a szent kapun való átmenet olyan, mint amikor belépünk egy család otthonába, ahol Isten áldása és az egyetértés uralkodik. Szent Pál apostol is közvetetten a kapuról beszél, hiszen amikor fel kell öltöznünk *”az irgalmasságot, a jóságot, a szelidséget, és a türelmet”*, akkor szükséges kitárnunk az ajtót egy új életszakasz előtt (vö. *Kol* 3, 12-21). A templomkapun való belépés témájának csúcspontja a Lukács evangéliumban hallott rész, amikor a tizenkét éves Jézus lép be oda, hogy három napon keresztül jelen legyen ott, mert az *”Ő Atyjának dolgaiban kell lennie”* (vö. *Lk* 2, 49). Ezzel kinyilvánítja identitását és messiási küldetését.

A szentév s benne az átmenet a szent kapun lelki tartalmat hordoz magában - hitünk újra felfedezését és kapcsolataink gyógyulását: a megbocsátásban, a kölcsönös segítségnyújtásban, mások elfogadásában...

A történelmi és személyes tapasztalat is azt mutatja, hogy amikor az egyén és a társadalom eltávolodott a keresztény hittől, szükségszerűen ezzel jött a lelki értékek válsága, a konzumizmus, a hedonizmus, az agresszivitás, a nárcizmus, a babonáság és egyéb torzulások... Egy ilyen világ ideig-óráig működőképes, viszont nyilvánvaló, hogy merrefelé tart. Csupán néhányan képesek észrevenni, hogy a fogyasztói társadalom - ami mindent most-azonnal birtokolni akar - egyik következménye az, hogy elveszíti az értelmét mindenfajta várakozás, kihal a vágyakozás és elhal a remény. S mégis az Egyház ma is a remény hordozója akar lenni. Ez az oka annak, hogy Ferenc pápa a szentévet meghirdető bullájának azt a címet adta: *A remény nem csal meg*. A szentév fő üzenete a remény. Ahogy a pápa mondja, reménnyel tekinteni a jövőbe azt is jelent, hogy lelkesedéssel teli a világnézetünk, amelyet továbbadunk másoknak; csupán a remény képes kivezetni a túlélés és az eléldégelés elégedettségéből, a szomorúságból, a keserűségből és a türelmetlenségből; csupán a remény képes új impulzust adni a csekély születésszámú társadalmakba, hogy új emberéletek szülessenek a világra; csupán a tanítványok szívében élő remény képes arra, hogy a keresztények - főleg a fiatalok - örömteli felelősségvállalása által önként vegyenek részt az emberiség szociális feltételeinek megváltoztatásán különös tekintettel a betegekre, a szegényekre, a magányosokra és az idősekre (vö. *A remény nem csal meg*, 8-11).

Nyilvánvaló, hogy ez fajta remény nem a többség reménye lesz. Inkább ellenkezőleg. Az ószövetségi próféták jól ismerték *”a szent maradék”* illetve *”a kicsi nyáj”* kifejezést. Szofonias próféta mondja: *”Nem hagyok meg belőled, csak egy szerény kis népet, amely az Úr nevében reménykedik: Izrael maradékát. Nem művelnek többé gonoszságot, nem beszélnek hazugságot, nem lelsz*

majd csalfa nyelvet a szájukban.” (Szoft 3, 12-13) A kicsi maradék, ahogy azt tudjuk, a babiloni fogság idején a zsidó nép túlélésének volt a záloga, egy különösen nehéz időszakban, amikor nem volt sem királyuk, sem templomuk, amikor a választott nép elveszítette szilárd kapaszkodóit, a hagyományát, amikor ellenséges pogány népekkel volt körülveve. A kicsi maradék, ellentétben a többséggel - nem veszi fel az idegen kultúrát és megőrzi jellegzetes nemzeti önazonosságát és nem hígítja fel azt a pogány kultúrában. A “kicsi maradék” teológiája ma is azt mutatja számunkra, hogy lehetséges ebben a kisebbségben élni, s mégis “az igazi, nagy remény bizonyosságát” hordozni (vö. XVI. Benedek: Spe Salvi 39). Szükséges, hogy ez az igazság számunkra is felragyogjon; számunkra, akik keresztyényként a nyugati társadalom valós fogságában élünk, annak ellenére, hogy százalék arányban még mindig többségben vagyunk. Hiszen ki az, aki kész ma az Egyházra hallgatni? Ám figyeljük csak meg, hogy a fogság célja - ahogy a próféták magyarázzák - nem az, hogy az ellenséges nép között maradjunk, felhíguljunk és hozzáidomuljunk a többségi pogány kultúrához. A fogság célja a hazatérésben van, ahol mint új embereként keresztül - Jézus édesanyjához hasonlóan - mintegy kapun át lépjen be világunkba Isten Fia a mennyből, mindazok közé, akik “Isten szavát a szívükben hordozzák”, s akik Isten irgalmát megtapasztalva “gyarapodnak bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt” (vö. Lk 2, 24).

Vajon honnan merítsünk ilyenfajta reményt? Bizonyosan a keresztyény életünk feltűnésmentes, de hiteles megnyilvánulásaiból. A híres katolikus költő Charles Péguy (1873-1914) azt mondja, hogy a remény olyan, mint a három nővér közül a legkisebb. Szerinte a hit, a remény és a szeretet három nővér, kettő idősebb és egy a legkisebb. Kézen fogva együtt sétálnak az utcán: a szélén a két idősebb - a Hit és a Szeretet - közöttük pedig a legkisebb, a *Remény*. Mindenki, aki látja őket azt gondolja, hogy a két idősebb vezeti a kisebbet. De tévednek, mert éppen ő tarja egybe mindkettőt! Amikor hiányzik a remény, mindennek vége! Lássuk meg a reménynek a kicsi jeleit, hasonlóképpen ahogy a kicsi jele volt a nagy reménynek a jászolban fekvő Kisded. Az Ő születésével új korszak kezdődött, “az Úr kegyelmi esztendeje”, a soha nem szűnő jubileumi év.

Fedezzük fel a remény magvait: a gyermekekben, akik összefogtak a közös rózsafüzér imádságban a világ békéjéért; vagy akik részt vesznek a karácsonyi Jó Hír terjesztésében; a fiatalokban, akik készek felajánlani a szabad hétvégéjüket más fiatalok számára az egyházmegyénk szívében; a fiatalokban és idősebbekben, akik bekapcsolódnak az plébániaközösségek életébe és hétköznapi is eljönnek a szentmisére vagy a szentségimádásra; többen vesznek részt segítőként a szentségekre való felkészítésekben; a jegyesekben, akik felelősségteljesen készülnek a házasság szentségére; a családokban, akik a gazdasági nehézségek ellenére is Isten ajándékaként vállalják a gyermekeket; ezt a reményt látjuk a bölcs nagymamákban és nagypapákban, akik töretlenül és szeretettel mutatnak rá életük és társadalmunk alapkövére, amit a szentségi élet, hitünk misztériumainak az ünneplése, a Mária-tisztelet, a személyes-, közösségi-, családi ima és a népi ájtatosságok jelentek számunkra...

Igen, mindezek a remény jelei egyházmegyénkben is. Ehhez a közösséghez “a szent maradékhhoz” kapcsolódhat mindegyikünk ebben a kegyelmi időszakban is, amit Egyházunk elénk tár lelki kincsestárából, hogy “Jeruzsálem romjain” új élet fakadjon.

Ilyen távlatokat kínál számunkra a megtestesülés misztériuma, melyet teljes mértékben átsző a remény, ahogyan az előttünk álló szentévet is. Ezekkel a gondolatokkal kívánjuk és kérjük számunkra az áldást a karácsonyi időben és az egész jubileumi szentévtben!

Viliam Judák, nyitrai megyéspüspök

Peter Beňo, segédpüspök

Felolvasandó a homília helyett Szent Család ünnepén, 2024. december 29-én.